

Fiat BR 20 Cicogna ležící na písčitém dně připomíná oázu v poušti

Květy, palmy a spousta železa

vraky Ligurie

Olivový olej, historický Janov, pohádkové Cinque Terre, kvalitní víno a pesto. Jak již jistě tušíte, řeč bude o Ligurii, severovýchodní oblasti Itálie, proslavené spíše suchozemskými než-li podvodními zajímavostmi. Ale pro nás, kteří se pohledu na rezavějící škeblemi posetá železná monstra nemůžeme nabažit, skrývá Ligurie pod hladinou poklady ještě cennější.

Západ slunce v Riomaggiore

Pro tentokrát nám dovolí vplout do národního parku, ale později nabere na síle a připraví nám spoustu nepříjemností. Potápíme se u lokality Gorgonian Wall, ležící přibližně v centru rezervace. Za svůj název vděčí gorgóniovému háji, zdobícímu útes v hloubce 30 metrů. Hustým porostem fialových vějířovníků a hejny ryb jsem zaskočený. Ptám se sám sebe: „Jsem vůbec ve Středozemním moři?“ Před pár lety se stala tato oblast rezervací se třemi stupni ochrany. Potápění je možné jen ve dvou méně regulovaných pásmech, ale i přesto je rozdíl v hojnosti ryb zjevný od prvního okamžiku. Na hladině již fouká vítr a nepolevuje během následujících tří dnů. Další své přednosti nám proto rezervace Portofino odhalí až při příští návštěvě.

CINQUE TERRE

Riomaggiore, Manarola, Corniglia, Vernazza a Monterosso, známé jako Cinque Terre, jsou pěti rybářskými vesničkami postavenými na

Gorgonian wall, národní park Portofino

Po krátké prohlídce vesnic Cinque Terre se vydáváme přes Portofino, palmovou riviéru a Janov k vraku Haven. Riviéra květů je místem odpočinku bombardéru Fiat, který stejně jako helikoptéra Gazelle poblíž hranic s Francií, neuniknou naší pozornosti. Od mého posledního ponoru ve Středozemním moři uteklo již více jak deset let. Vítr a proud mě mezitím zahnal do různých koutů světa, až jsem téměř zapomněl, co všechno skrývá tohle evropské moře. Po týdnu tady v Ligurii musím říci, že jsem se připravil o hodně.

PORTOFINO

Z janovského letiště uháníme dálnicí v půjčeném Passatu na východ, do historií přečteného Portofina. Na úvod podnikneme z přístavu Santa Margherita Ligure několik potápěčských výjezdů do mořského národního parku Portofino, abychom se trochu sžili s místními podmínkami. Na rychlém gumovém Zodiaku opouštíme přístav. V zálivu je moře klidné, nicméně hned za jižním výčnělkem člun poskakuje na rozbourené hladině. Silný západní vítr, který vane i dnes, dokáže moře doslova rozzuřit.

skále. Navzájem jsou propojené „stezkou zamilovaných“, chodníkem vsazeným do příkrého skalného pobřeží. V přístavu každé vesnice bývají zakotveny desítky barevných pramic. Teď ale kvůli silnému vlnobití všechny leží na okolních opěrných kulech, aby unikly bušící hřmící vodě. Kromě jedinečné architektury a nádherných západů slunce se pyšní Cinque Terre také mořským národním parkem. Ponory tady jsou prý, co se života týče, jedny z nejlepších jaké Středozemní moře nabízí. Jelikož voda teď barvou připomíná cappuccino, podvodní krásou

Kapitánský můstek lodi Haven

Cinque Terre se budeme muset nechat ozářit jindy. Večeři v přístavu u pověstného západu slunce si však užít nenecháme.

ARENZANO, AMOCO MILFORD HAVEN

Doufajíc v lepší přízeň počasí se vracíme do Janova, abychom byli zítra ráno nablízku potápěčské základně Haven divers, se kterou se vydáme k obřímu vraku tankeru. Haven byl spuštěn na vodu v loděnici Cadiz v roce 1973. Měl stejně jako jeho sesterské lodě velmi rušný život. Již za války Iránu s Irákem měl na mále, když jej v Perském

zálivu zasáhla raketa. Sestra Amoco Cadiz se potopila při pobřeží Bretaně a způsobila ekologickou pohromu. Další z třídy Amoco Maria Alejandra explodovala poblíž Mauretánie v roce 1980. Mycene stihl stejný osud nedaleko břehů Senegalu.

BOJ S OHNĚM

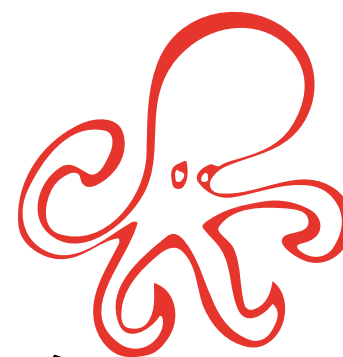
Ropný supertanker Amoco Milford Haven s výtlakem 230 tisíc tun, plavící se pod vlajkou Kypru, vyplouvá z Janova po částečném vyložení v dubnu roku 1991, aby zakotvil dál od přístavu. Pořád je naložen 80 tisíci tunami ropy. Dne 11. dubna při běžné opravě

vypukl na palubě rozsáhlý požár. „Slyšel jsem hlasitý zvuk, jakoby se železné tyče srazily o sebe,“ řekl později první důstojník Donatos Lilis. „Možná se rozbil kryt pumpy. Pak přišla ošklivá exploze.“ Pět členů posádky zahynulo. Plameny šlehaly do výše sta metrů.

Ropa vytékala z trupu. Série výbuchů ropných výparů poškodila loď natolik, že ani zásah požární námořní jednotky nedokázal udržet tanker na hladině. Po sedmdesáti hodinách boje s ohněm a výbuchy se 334 metrů dlouhý a 51 metrů široký gigant, rozlomený na dvě části, potopil a zapříčinil největší enviromentální katastrofu ve stře-domořské historii.

Dnes můžete vidět 250 metrů dlouhou část lodi, ležící v přirozené poloze na dně, v hloubce 82 metrů. Dlouhý stožár sahal kdysi mnohem výš, blíže k hladině. Kvůli plavidlům s hlubokým ponorem byl uříznut, a tím se stal kapitánský můstek v hloubce 40 metrů nejmělkčí částí vraku. Tahle čísla napovídají, že převážná část vraku je dostupná pouze technickým potápěčům. Lehký hypoxický trimix a dekomprezní nitrox by byly ideální volbou. My „rekreanti“ budeme mít prostor a čas značně omezen.

Vítr mírně utichl a moře bývá v těchto končinách vždy o něco pokojnější. Příprava si nevyžádá mnoho času, neboť míchání plynů a konfigurace je tentokrát jednoduchá. Jedna vzduchová „patnáctka“ je již v gumovém člunu. U stolu probíhá vášnivá diskuse německé skupinky, která se z Havenu právě vrátila. Vysmáté obličeje působí povzbudivě. Viditelnost je prý skvělá. Vyrážíme!

ikelite

www.potapko.cz

Monstrózní Haven

Monstrózní Haven

PODVODNÍ MĚSTO

Klesáme podél vodícího lana. Díky třicetimetrové viditelnosti se mi brzy nabízí pohled, pro který se vyplatí vážit cestu do Ligurie. Je to monstrum. Obrovské podvodní město. Proplouvám kolem kapitánského můstku. Při pohledu dolů na spodní palubu se mě zmocní pocit neuvěřitelného prostoru všude kolem. Můj buddy se vznáší vedle komínu. Pod sebou má skoro dvacet metrů. Pak kolosální paluba mizí v tmavém modru. Nad sebou máme 40 metrů a obrysy slunce. Takhle silný pocit pohybu v obrovském prostoru, z velké části zvýrazněný dnešní výjimečnou viditelností, zažívám poprvé. Musím z toho snad mít pod oblekem husí kůže.

Vrak je navíc díky silnějším, a na plankton bohatším, proudům neobvykle barevný a živý. Tisíce drobných rybek rodu *Anthias* obletují zábradlí, stožáry, komín, žebříky, navijáky. Vše je zbarveno oranžovou rzí, sem tam ozdobenou gorgónií. Fantastické! Nechápat se opětovně ptám: „Jsem opravdu ve Středozemním moři?“

Vracíme se podél boku lodi. Zád zvažující se ke dnu mě láká, abych sestoupil níže a vnořil se do jejího stínu. Představuji si rovněž prostory a chodby k penetraci, které tady musí být společně s dlouhými žebříky osvětlenými skrze průhledy. Také obraz hořící paluby mi probleskne hlavou. Síly, které potopily takovou masu, musely být ohromné.

Chtěl bych prozkoumat víc, nechci fotit, chci se jen dívat kolem sebe a dál se nechávat ptát. Ale nemůžu. Potřebuji několik snímků. Dekomprese se už blíží k dvaceti minutám.

Nezbývá mnoho času. Haven mě prostě dostal. Pro mě je jednoznačně nejhezčím vrakem, na jakém jsem se kdy potápěl.

IMPERIA, FIAT BR 20 CICOGNA

Po ponoru na Havenu jsem měl ještě dlouho na tváři ten přehloupý zasněný úsměv. Pokračovali jsme dle vytyčeného plánu dál směrem k Francii, i když bych na Havenu klidně odpotápel týden. Další zastávkou bude Imperia, nebo-li základna pro výjezd k vraku bombardéru Fiat BR 20 Cicogna.

Zřejmě poslední exemplář italského letounu Fiat BR 20 Cicogna byl sestřelen po bombovém útoku na Toulon 13. června roku 1940. Krásný kousek pro historiky, neméně pěkný pro vrakové potápěče. Dvumotorový stroj, poháněný motory Fiat o výkonu 1 000 HP, dnes připomíná oázu v poušti, neboť spočívá na písčitém dně v hloubce 47 metrů. Domov si zde našla asi desítky velkých ropušnic, posedávajících na vrtulích, v kokpitu a na křídlech.

Oba motory s vrtulemi jsou na místě. Tenké plechy na trupu jsou již přerezavělé, zůstala jenom kostra, no i tak je vrak ve výborném stavu. Fakt, že leží na písku, přispívá k jeho fotogeničnosti a izolaci od pozadí. Dnes letoun omývá neobvykle mírný proud, a tak moje modelka tančí kolem vraku a blesky na fotoaparátu jen blýskají...

VENTIMIGLIA, GAZELLE

Přes riviéru květů cestujeme v půjčeném Passatu k hranicím s Francií. Ostrá skaliska střídají promenády se záhony květů. Občas

sea
master

PADI DIVE CENTRE No.65311

- kurzy potápění
- cesty za potápěním
- prodej a servis potápěčské techniky
- půjčovna potápěčského vybavení
- plnění tlakových lahví
- výhradní dovozce Apeks pro ČR

Celoroční potápění v Egyptě

LIGHTHOUSE Dive Center
Dahab, Hurghada
Liveboards Egypt

NEPŘEHLEDNĚTE!

Výprodej

Neoprenové obleky, jackety,
počítače, ploutve, svítilny...
Vše za fantastické ceny.
Nabídku naleznete na našich
internetových stránkách.

www.seamaster.cz

Potápěčské centrum Seamaster
Masarykova 269/90, 415 01 Teplice
Tel: 417 533 200, 777 964 186
E-mail: seamaster@seamaster.cz

Bojová helikoptéra Gazelle teď zdobí útes Capo Mortola*Zdejší nabožábří plži mhobdy předčí barevností i ty z tropických vod*

si vyskočíme na kafe nebo pizzu do typických úzkých středomořských uliček. Konečným cílem je vrak helikoptéry Gazelle, ležící několik stovek metrů od pohraniční čáry. S naší průvodkyní Manuelou zakončíme potápěčskou výpravu, neboť ve Ventimiglii provozuje vlastní potápěčskou základnu a zná zdejší vody.

Britská vojenská helikoptéra Gazelle dopadla na hladinu v silné bouři v roce 1993. Pět let dřímala v hlubině poblíž městečka Bordighera, aby byla později transportována do mělké vody u útesu Capo Mortola. Tady, vedle lesa rudých gorgónií, opět ožila. Tenhle devět a půl metru dlouhý stroj je jediným vrakem helikoptéry ve Středozemním moři. Leží v hloubce 35 metrů pořád vyzbrojen a vybaven evidenčním číslem.

Poté, co několika záběry zdokumentuji vrak Gazelly, Manuela mě upozorňuje na další zvláštnost útesu. Je jím černý korál. Rudé gorgónie jsou, stejně jako jiné korály, tvořeny vápenatými schránkami vyprodukovanými

polypy. Černý korál se uhnízdí jako parazit na hostitelské gorgónii a začne se polypy krmit. Přemnoží se a postupně „ožere“ polypy natolik, že promění její rudá ramena na bílá. V rudém porostu pak oči poutá jeden výrazný bílý vějíř.

Následující ponor mě Manuela více a více seznamuje se širokou diverzitou ligurského moře. Neúnavně objevuje další a další nabožábří plže zářivých barev a bizarních tvarů. Tak teď jsem si jistý: „Tohle nemůže být Středozemní moře!“

SUPERIOR PERFORMANCE FOR CRITICAL MISSIONS

DIVE DRY

WWW.WHITESDIVING.CZ

Distributor pro ČR mdc spol. s r.o.

T: 244 912 066, M: 603 175 650, 603 448 520